

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/86/2003

STOSUNEK DO RZĄDU W MAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Maj przyniósł znaczną poprawę nastrojów społecznych¹, jednak nie spowodowała ona wzrostu poparcia dla SLD² ani nie wpłynęła na poprawę stosunku do rządu. Można jednak mówić o zahamowaniu szybkiego dotąd spadku notowań obecnego gabinetu.

Od początku roku rząd i premier Leszek Miller przeżywają bardzo trudne chwile. Zła sytuacja gospodarcza, utrzymujący się wysoki wskaźnik bezrobocia oraz takie wydarzenia polityczne, jak rozpad koalicji z PSL, iskrzenie w stosunkach między premierem a prezydentem, tzw. sprawa Rywina czy negatywnie oceniane w mediach decyzje personalne premiera przyczyniały się do obniżania autorytetu szefa rządu i jego gabinetu. Mająca uspokoić nastroje i sytuację wokół rządu wspólna propozycja prezydenta i premiera, by rząd sprawował swoją funkcję tylko do momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej, a także wspólne zdementowanie informacji o konflikcie między nimi nie przyczyniły się do poprawy notowań rządu. Można było natomiast spodziewać się pozytywnego wpływu na opinie o rządzie takich wydarzeń, jak podpisanie traktatu akcesyjnego z UE w Atenach i pomyślny dla Polski rezultat interwencji w Iraku.

Wyniki majowego sondażu³ wskazują na zahamowanie wzrostu opinii nieprzychylnych rządowi, trudno jednak mówić o poprawie jego notowań. W tym miesiącu oceny gabinetu Leszka Millera zmieniły się tylko nieznacznie. Lepsze niż w kwietniu są jedynie oceny premiera.

POPARCIE DLA RZĄDU

Nadal na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się liczba przeciwników rządu. Obecnie zalicza się do nich 45% ankietowanych (wzrost od kwietnia o 2 punkty - różnica w granicach błędu pomiaru), czyli jest ich niemal trzykrotnie więcej niż zwolenników (16%). Tak nikłego poparcia rząd Leszka Millera nie miał od początku sprawowania władzy.

¹ Por. komunikat CBOS „Poprawa nastrojów społecznych”, maj 2003.

² Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w maju”, maj 2003.

³ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (156) przeprowadzono w dniach 9-12 maja 2003 roku na liczącej 1264 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych Polaków.

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2002								2003				
	w procentach												
Zwolennicy	31	30	28	33	32	33	34	27	28	28	24	16	16
Przeciwnicy	27	33	35	29	28	28	29	32	29	35	33	43	45
Obojętni	37	32	33	35	34	33	32	36	39	34	39	35	33
Trudno powiedzieć	5	6	5	4	6	6	6	5	4	4	4	6	5

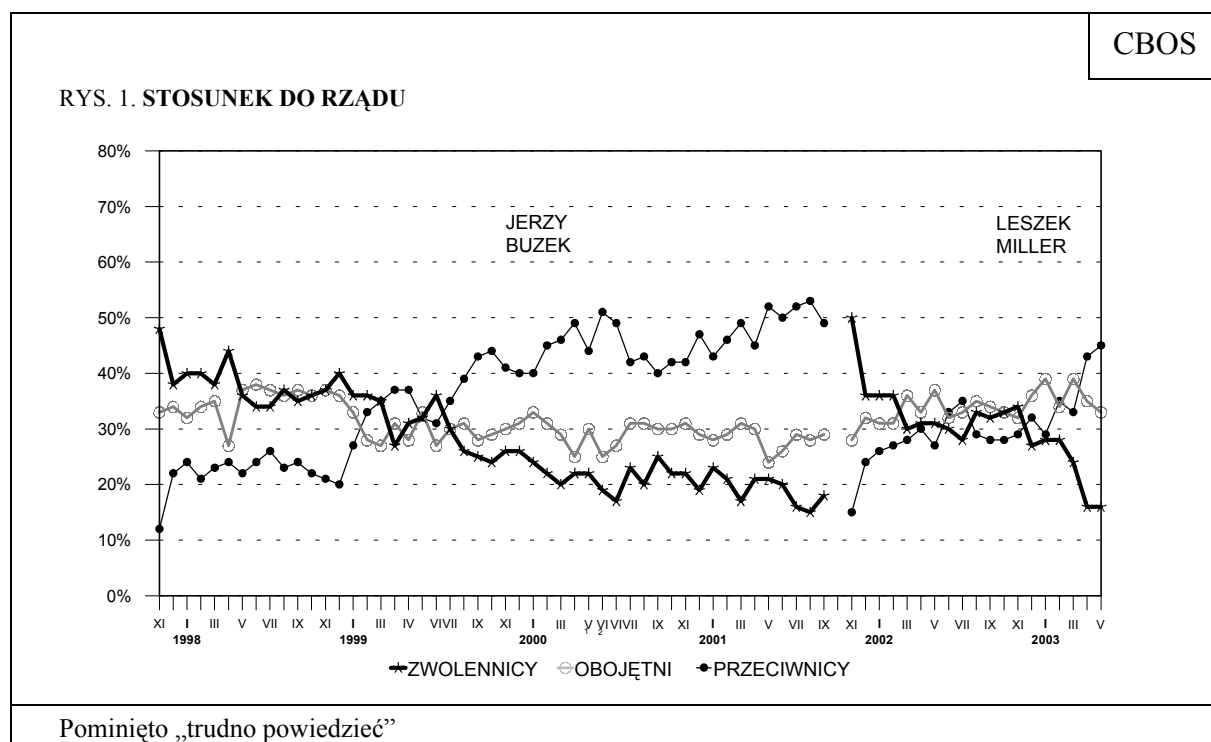

Tabela 2

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD	66	20	12	2
PSL	16	39	40	5
PiS	11	14	74	1
LPR	2	28	65	5
Samoobrona	15	31	51	2
PO	19	11	69	0
Niezdecydowani	14	37	39	10
Niezamierzający głosować	8	41	44	7

W elektoratach partyjnych do zwolenników rządu w większości zaliczają się jedynie potencjalni wyborcy SLD - dwie trzecie z nich popiera obecny gabinet. W porównaniu z sympatykami innych partii opozycyjnych nieco lepsze nastawienie do rządu mają potencjalni wyborcy PSL. Jednak różnica w ocenach sprowadza się do tego, że zwolennicy tej partii rządziej niż sympatycy pozostałych ugrupowań określają się jako przeciwnicy rządu, natomiast częściej zachowują w stosunku do niego obojętność. Zdeklarowani przeciwnicy rządu Leszka Millera najliczniej reprezentowani są w elektoratach PiS oraz PO (zalicza się do nich odpowiednio: 74% i 69% osób deklarujących poparcie dla tych ugrupowań).

OCENA DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

Bardzo krytyczne pozostają także oceny dotychczasowych dokonań gabinetu Leszka Millera. Wyniki działalności rządu od początku jego istnienia pozytywnie ocenia jedynie 14% ankietowanych (o 2 punkty więcej niż w kwietniu, ale aż o 10 punktów mniej niż jeszcze dwa miesiące temu). Zdecydowana większość respondentów (70%, o 1 punkt mniej niż w kwietniu) wystawia obecnemu gabinetowi oceny negatywne. Odnotowane w tym miesiącu zmiany są nieistotne statystycznie.

Tabela 3

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Leszka Millera od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	2002								2003					
	w procentach													
Dobrze	31	27	27	26	31	34	35	24	32	26	24	12	14	
Źle	46	51	56	53	48	47	47	56	47	54	61	71	70	
Trudno powiedzieć	23	22	17	21	21	19	18	20	21	20	15	16	16	

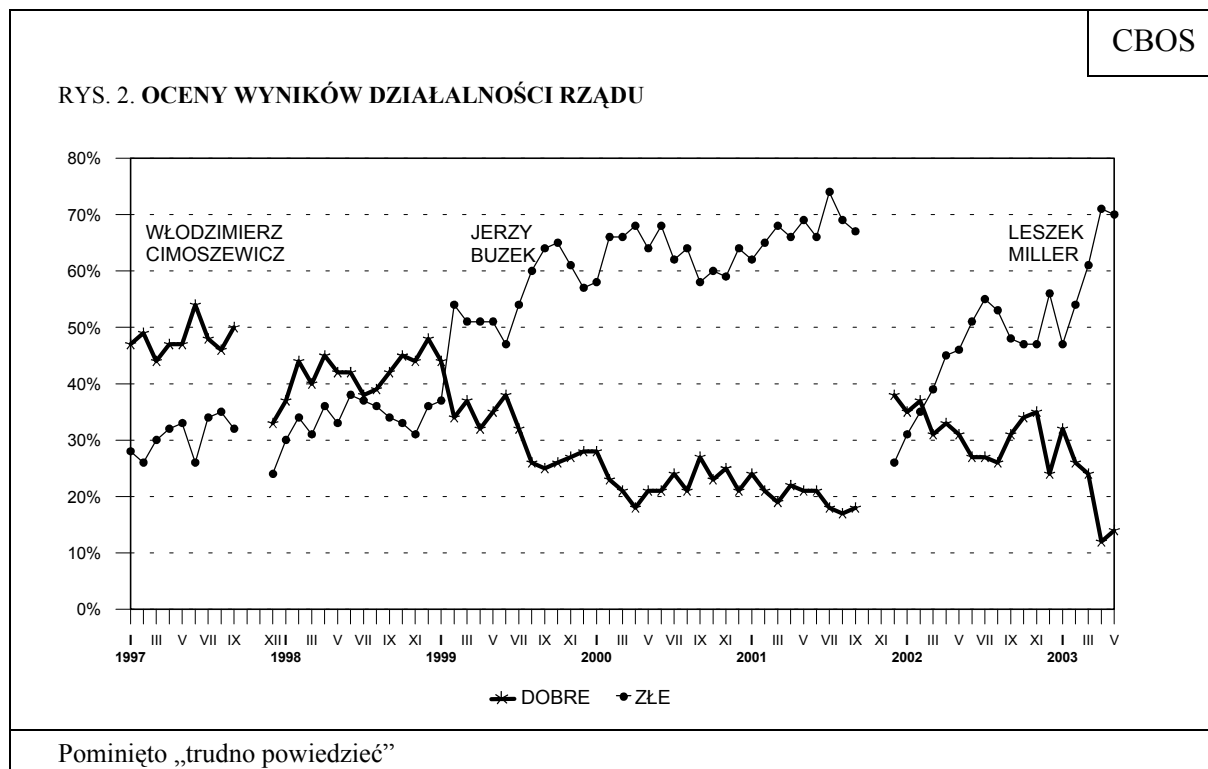

Tabela 4

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Oceny wyników działalności rządu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	49	40	11
PSL	29	68	3
PO	12	87	1
PiS	8	92	0
Samoobrona	15	75	9
LPR	8	85	6
Niezdecydowani	10	65	25
Niezamierzający głosować	9	71	20

Pozytywne opinie na temat dotychczasowych dokonań rządu przeważają jedynie w elektoracie SLD. I tu jednak niewiele więcej osób ocenia je pozytywnie, niż wystawia oceny negatywne. Wśród potencjalnych wyborców pozostałych ugrupowań, a także wśród osób niemających sprecyzowanych sympatii politycznych zdecydowana większość uznaje, że wyniki działalności rządu są niezadowolające. Najbardziej jednoznacznie *in minus* bilansują dorobek rządu sympatycy PiS, PO oraz LPR. Wśród zwolenników ugrupowań opozycyjnych

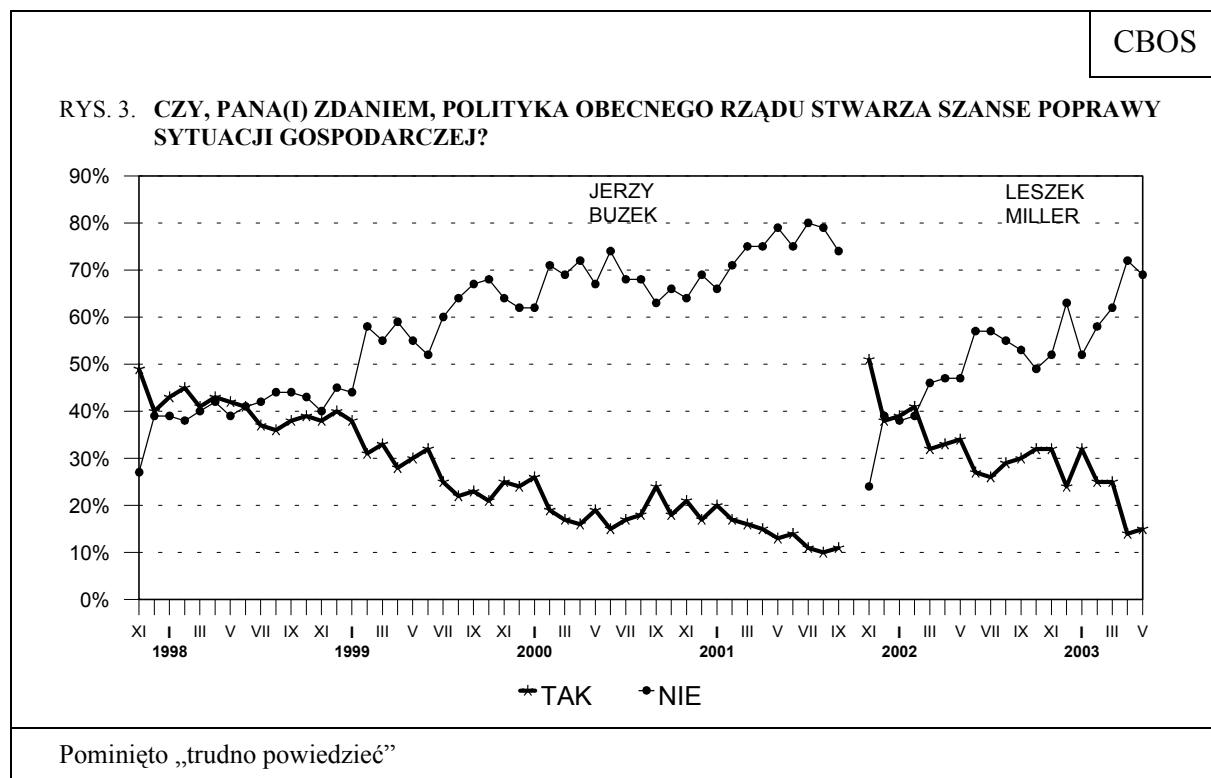
stosunkowo najmniej krytyczni w tym względzie pozostają potencjalni wyborcy niedawnego koalicjanta - PSL. Co najmniej dwukrotnie częściej (29%) niż zwolennicy innych partii opozycyjnych wystawiają oni rządowi Leszka Millera oceny dobre.

OCENA POLITYKI GOSPODARCZEJ RZĄDU

Zdecydowanie niekorzystne, choć minimalnie lepsze niż miesiąc temu, są opinie o polityce gospodarczej rządu. O tym, że stwarza ona szanse poprawy sytuacji ekonomicznej kraju, przekonanych jest zaledwie 15% ankietowanych, natomiast większość (69%, od kwietnia spadek o 3 punkty) ma przeciwne zdanie na ten temat.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2002								2003				
	w procentach												
Tak	34	27	26	29	30	32	32	24	32	25	25	14	15
Nie	47	57	57	55	53	49	52	63	52	58	62	72	69
Trudno powiedzieć	19	16	17	16	17	19	16	14	16	17	13	14	16

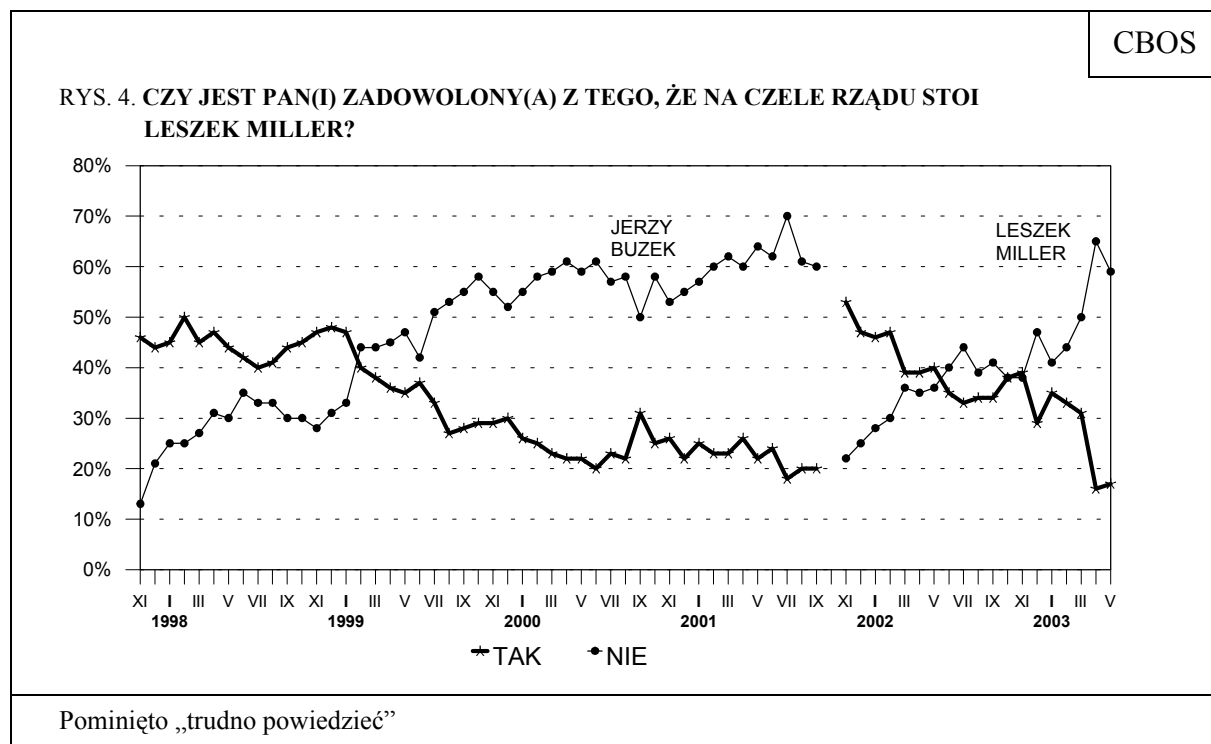

AKCEPTACJA PREMIERA

Jedyną istotną statystycznie zmianą w stosunku do kwietnia jest spadek odsetka przeciwników premiera Leszka Millera. Obecnie 59% ankietowanych (o 6 punktów mniej niż miesiąc temu) jest niezadowolonych z faktu, że stoi on na czele rządu. Spadkowi odsetka przeciwników nie towarzyszy jednak wzrost liczby zwolenników premiera. Podobnie jak przed miesiącem zalicza się do nich 17% badanych. Natomiast znacząco wzrósł (z 19% do 24%) odsetek osób, które nie mają wyrobionej opinii w tej kwestii.

Tabela 6

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	2002								2003					
	w procentach													
Tak	40	35	33	34	34	38	39	29	35	33	31	16	17	
Nie	36	40	44	39	41	38	38	47	41	44	50	65	59	
Trudno powiedzieć	24	25	23	27	25	24	23	24	24	23	19	19	24	

Podobnie jak w ubiegłych miesiącach premier Leszek Miller może liczyć głównie na poparcie elektoratu SLD. Obecnie zadowolenie z faktu, że stoi on na czele rządu, deklaruje trzy piąte potencjalnych wyborców Sojuszu (60%). Odsetek ten jest nieco wyższy niż przed miesiącem (54%), jednak nadal nie dorównuje ocenom z początku roku. Jeszcze w marcu br. do zwolenników obecnego premiera zaliczało się 79% sympatyków SLD.

Wśród potencjalnych wyborców pozostałych ugrupowań wyraźnie dominuje niezadowolenie z szefa rządu. Podobnie jak w innych wymiarach ocen, poza elektoratem SLD premier ma stosunkowo najwięcej zwolenników wśród wyborców PSL. Prawie co trzeci z nich jest zadowolony z tego, że Leszek Miller stoi na czele rządu. Wśród zwolenników pozostałych partii opozycyjnych odsetki takich wskazań są o ponad połowę mniejsze. Niezadowolenie z osoby premiera najczęściej wyrażają zwolennicy PiS oraz LPR.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Czy jest Pan(i) zadowolony z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	60	29	12
PSL	30	47	22
PO	13	67	20
PiS	9	83	8
Samoobrona	13	57	29
LPR	13	77	10
Niezdecydowani	13	54	33
Niezamierzający głosować	12	61	27

Mimo ostatnich sukcesów naszego kraju na arenie międzynarodowej i ewidentnego wzmocnienia znaczenia Polski w polityce światowej, w czym urzędujący premier i jego rząd z pewnością mają swój udział, społeczne poparcie dla obecnego gabinetu w zasadzie nie uległo zmianie i nadal pozostaje dramatycznie niskie. W maju, po kilku miesiącach

wyraźnego spadku notowań rządu oraz premiera obserwujemy zahamowanie tendencji do ich pogarszania się, nadal jednak utrzymują się one na bardzo niskim poziomie. W stosunku do rekordowo złych notowań z ubiegłego miesiąca zarejestrowane obecnie zmiany są na ogół minimalne - utrzymują się w granicach błędu pomiaru. Wyjątkiem jest jedynie poprawa stosunku do Leszka Millera jako szefa rządu. Wydaje się, że brak osiągnięć w polityce wewnętrznej ma rozstrzygające znaczenie dla społecznych ocen ekipy sprawującej władzę, sukcesy zaś na arenie międzynarodowej są zbyt słabym czynnikiem, by zmienić opinie o rządzie.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do rządu

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	45	33	5	1264
Płeć					
Mężczyźni	16	49	30	5	603
Kobiety	17	41	36	6	661
Wiek					
18-24 lat	12	41	42	5	196
25-34	14	46	36	4	213
35-44	14	53	31	2	200
45-54	15	52	25	8	280
55-64	27	43	26	4	135
65 lat i więcej	20	35	38	8	240
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	42	36	6	487
Miasto do 20 tys.	15	43	35	6	155
20-100 tys.	13	49	33	5	219
101-500 tys.	19	41	33	6	242
501 tys. i więcej mieszk.	19	59	21	2	160
Wykształcenie					
Podstawowe	17	35	41	7	379
Zasadnicze zawodowe	15	44	36	5	354
Średnie	19	49	28	4	405
Wyższe	13	66	17	4	126
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	59	23	5	81
Prac. umysł. niż. szczebla	15	54	27	4	80
Pracownicy fiz.- umysł.	12	48	36	5	81
Robotnicy wykwalifikowani	15	47	34	4	114
Robotnicy niewykwalifik.	5	49	38	8	39
Rolnicy	17	41	32	11	81
Pracujący na własny rach.	19	60	13	8	57
Bierni zawodowo					
Renciści	17	41	35	7	142
Emeryci	21	40	33	6	244
Uczniowie i studenci	17	43	39	1	114
Bezrobotni	14	45	36	5	167
Gospodynie domowe i inni	18	38	40	3	65
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	15	48	31	6	166
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	22	49	22	6	75
sekt. prywat. poza rolnict.	10	57	29	4	219
prywatnym gosp. rolnym	17	40	33	10	85
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	11	44	43	1	140
300-399	11	40	44	6	104
400-599	19	48	29	4	216
600-800	20	42	30	8	171
Powyżej 800 zł	27	45	24	4	192
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	48	35	6	465
Średnie	16	43	35	6	537
Dobre	25	46	26	3	260
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	45	46	4	80
Raz w tygodniu	15	45	35	6	623
1-2 razy w miesiącu	19	48	28	5	181
Kilka razy w roku	21	45	30	4	253
W ogóle nie uczestniczy	17	43	31	8	126
Poglądy polityczne					
Lewica	43	28	25	3	223
Centrum	15	47	33	5	383
Prawica	8	71	20	2	280
Trudno powiedzieć	8	34	47	10	377

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Leszka Millera od czasu objęcia przezeń władzy? (%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	70	16	1264
Płeć				
Mężczyźni	13	76	11	603
Kobiety	15	64	21	661
Wiek				
18-24 lat	17	63	20	196
25-34	17	66	17	213
35-44	12	77	11	200
45-54	10	80	10	280
55-64	18	71	11	135
65 lat i więcej	13	59	28	240
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	67	19	487
Miasto do 20 tys.	18	60	22	155
20-100 tys.	10	74	15	219
101-500 tys.	14	73	13	242
501 tys. i więcej mieszk.	17	75	8	160
Wykształcenie				
Podstawowe	19	58	23	379
Zasadnicze zawodowe	11	72	16	354
Średnie	13	75	11	405
Wyższe	11	79	10	126
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	10	80	10	81
Prac.umysł.niż.szczebła	12	72	15	80
Pracownicy fiz.-umysł.	11	77	12	81
Robotnicy wykwalifikowani	9	81	10	114
Robotnicy niewykwalifik.	17	65	18	39
Rolnicy	12	69	19	81
Pracujący na własny rach.	13	80	8	57
Bierni zawodowo				
Renciści	12	60	28	142
Emeryci	17	66	17	244
Uczniowie i studenci	19	69	12	114
Bezrobotni	16	65	19	167
Gospodynie domowe i inni	18	64	18	65
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	10	80	9	166
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	13	84	3	75
sekt. pryw. poza rolnict.	11	73	16	219
prywatnym gosp. rolnym	13	69	18	85
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	12	75	13	140
300-399	17	68	15	104
400-599	18	68	15	216
600-800	17	67	16	171
Powyżej 800 zł	18	72	10	192
Ocena własnych war. mater.				
Źle	10	73	16	465
Średnie	15	68	17	537
Dobre	19	66	15	260
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	8	66	26	80
Raz w tygodniu	13	70	17	623
1-2 razy w miesiącu	17	70	14	181
Kilka razy w roku	17	70	13	253
W ogóle nie uczestniczy	14	69	18	126
Poglądy polityczne				
Lewica	31	57	12	223
Centrum	17	72	12	383
Prawica	7	89	5	280
Trudno powiedzieć	7	61	32	377

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	69	16	1262
Płeć				
Mężczyźni	16	73	11	603
Kobiety	15	64	20	659
Wiek				
18-24 lat	20	59	21	196
25-34	18	69	12	213
35-44	11	78	11	199
45-54	13	77	10	280
55-64	14	75	11	135
65 lat i więcej	18	54	29	240
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	63	23	486
Miasto do 20 tys.	20	64	15	155
20-100 tys.	14	77	9	219
101-500 tys.	15	69	15	242
501 tys. i więcej mieszk.	16	77	7	160
Wykształcenie				
Podstawowe	19	56	24	377
Zasadnicze zawodowe	12	73	16	354
Średnie	17	72	11	405
Wyższe	13	80	7	126
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	9	85	6	81
Prac.umysł.niż.szczębla	19	68	13	80
Pracownicy fiz.-umysł.	12	77	12	81
Robotnicy wykwalifikowani	12	78	10	114
Robotnicy niewykwalifik.	22	67	11	39
Rolnicy	9	63	27	80
Pracujący na własny rach.	12	81	7	57
Bierni zawodowo				
Renciści	15	61	24	142
Emeryci	16	64	20	244
Uczniowie i studenci	25	62	13	114
Bezrobotni	17	67	17	167
Gospodynie domowe i inni	16	69	15	65
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	14	78	8	166
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	12	78	10	75
sekt. pryw. poza rolnict.	14	75	11	219
prywatnym gosp. rolnym	9	68	23	84
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	13	73	14	140
300-399	12	77	11	102
400-599	20	66	14	216
600-800	17	67	16	171
Powyżej 800 zł	21	68	11	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	13	72	15	464
Średnie	15	68	17	537
Dobre	22	63	15	260
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	13	59	28	80
Raz w tygodniu	14	70	16	622
1-2 razy w miesiącu	19	67	14	181
Kilka razy w roku	18	69	13	253
W ogóle nie uczestniczy	15	70	15	126
Poglądy polityczne				
Lewica	36	53	11	223
Centrum	14	73	13	383
Prawica	10	87	3	280
Trudno powiedzieć	9	60	31	376

Tabela 4. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	59	24	1262
Płeć				
Mężczyźni	17	62	21	603
Kobiety	17	56	27	659
Wiek				
18-24 lat	21	52	28	196
25-34	20	58	22	213
35-44	12	65	23	199
45-54	13	65	22	280
55-64	16	67	17	135
65 lat i więcej	20	48	32	240
Miejsce zamieszkania				
Wieś	19	54	28	486
Miasto do 20 tys.	14	53	33	155
20-100 tys.	13	66	22	219
101-500 tys.	21	61	19	242
501 tys. i więcej mieszk.	14	67	18	160
Wykształcenie				
Podstawowe	20	53	27	377
Zasadnicze zawodowe	14	58	27	354
Średnie	16	62	22	405
Wyższe	17	68	15	126
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	10	68	23	81
Prac.umysł.niż.szczebła	17	63	21	80
Pracownicy fiz.-umysł.	11	66	22	81
Robotnicy wykwalifikowani	11	64	25	114
Robotnicy niewykwalifik.	19	66	15	39
Rolnicy	13	52	35	80
Pracujący na własny rach.	16	67	16	57
Bierni zawodowo				
Renciści	17	55	27	142
Emeryci	19	55	26	244
Uczniowie i studenci	19	56	25	114
Bezrobotni	24	55	21	167
Gospodynie domowe i inni	18	57	25	65
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	69	18	166
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	11	62	27	75
sekt. pryw. poza rolnict.	13	65	21	219
prywatnym gosp. rolnym	13	49	38	84
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	11	64	25	140
300-399	19	59	21	102
400-599	20	59	21	216
600-800	16	63	21	171
Powyżej 800 zł	21	60	19	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	13	64	23	464
Średnie	18	54	28	537
Dobre	21	59	20	260
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	12	61	27	80
Raz w tygodniu	15	61	25	622
1-2 razy w miesiącu	16	55	29	181
Kilka razy w roku	23	55	22	253
W ogóle nie uczestniczy	21	62	18	126
Poglądy polityczne				
Lewica	35	40	25	223
Centrum	18	63	20	383
Prawica	9	83	8	280
Trudno powiedzieć	11	48	41	376